

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

היי שרה

אור

איך למנף את הרגעים של פגיעה לשיא ההצלחה:

בראשית פרק כד פסוק (ה) וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַעֲבֹד אוֹלֵי לֹא־תֵאבְּהָ הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הַחֹשֵׁב אֲשִׁיב אֶת־פְּנֵיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִצְאָתָּ מִשָּׁם: (לט) וַיֹּאמֶר אֶל־אֲדָנָי אֵלָי לֹא־תִלְךָ הָאִשָּׁה אַחֲרָי: (לא) וַיֹּאמֶר בּוֹא פְּרוּךְ יִקְוֶה לְמַה תַּעֲמֹד בַּחוּץ וְאֲנֹכִי פְּנִיתִי הַפִּית וּמְקוֹם לְגַמְלִים: ופרש"י בראשית פרק כד פסוק לט (לט) אלי לא תלך האשה, אלי כתיב, בת היתה לו והיה מחזור למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו, אמר לו אברהם בני ברוך ואתה ארור, ואין ארור מדבק בברוך: עוד אמרו חז"ל במדרש בראשית רבה (וילנא) פרשת חיי שרה פרשה ס סימן ח א"ר אחא יפה שיחתן של עבדי כתי אבות מתורתן של בנים, פרשתו של אליעזר שנים וג' דפים הוא אומרה ושונה, ושרץ מגופי תורה ואין דמו מטמא כבשרו אלא מריבוי המקרא, והובא ברש"י פסוק מב.

שאלות:

א: ויש להקשות כיצד אומר לו אברהם שהוא ארור ובני ברוך, והרי התורה כותבת בהמשך בא ברוך השם, ולמרות שלכן אמר את זה מכל מקום התורה כותבת דבריו והוא חלק מתורת אמת ללמדנו שהוא ברוך? **ב:** עוד יש להקשות מדוע יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים מה המיוחד בשיחה זו?

למה הבכא סאלי ביזה והשפיל את הקבלן:

מוסר בספר מעשה נסים מעשה שהיה עם קבלן אחד שמעון בוזגלו שהיה מאוד קשור לבכא סאלי והיה ממש אהובו ותמיד שהגיע אליו להתברך ולהתייעץ התקבל במאור פנים ובשמחה וכל המשפחה ידעה שהוא מאוד אהוב על הבכא סאלי ושמה תמיד בכואו, ובאמת התברך בהצלחה גדולה וממש העשיר והיה בעל צדקה וחסד גדול, והנה פעם בכואו אל הבכא סאלי היה תור ארוך וכדרכו תמיד בני המשפחה מכניסים אותו מהצד בגלל שהבכא סאלי היה מאוד שמח שבא אליו, אולם באותו פעם שהגיע והנה הוא אך עומד על מפתן דלתו של הבכא סאלי ופתאום הבכא סאלי פתח בצעקות כנגדו שקרן רמאי נוכל ככה אתה מתעה אותי כל הזמן כולם נבהלו מהצעקות מה גילה ומה קרא שכך צועק עליו וסיים הבכא סאלי בדרישה תקיפה שיסתלק מביתו מיד, ואכן הלך בבושת פנים ובשברון לב ולא ידע במה נכשל שכך קרא לו כמובן הדבר גרם לו למשבר עמוק וכמה שעושה חשבון הנפש במה נכשל שכך הצדיק כועס עליו לא הבין כלום ולא יכל גם לגשת יותר אליו, יום אחד מתוך מחשבותיו שהטרידו אותו דברי הבכא סאלי אפילו שכבר הלך מאתר הבניה שהיה בונה במצפה רימון חזר שוב יותר מאוחר כדי להפיג קצת את מחשבתו ועדיין היו הפועלים הערבים שעבדו במרץ להראות לבוס שהם עושים הכל כמה שיותר מהר ולבסוף בשעה מאוחרת הציע להם להחזירם למקומם אך כיון שהיית השעה מאוחרת רובן העדיפו להישאר מלבד שניים שנסעו איתו, והנה בנסעם בדרך באחד העיקולים איבד את השליטה על הרכב והדרדר לתהום כמובן הרכב התרסק לחלוטין שני הפועלים נהרגו במקום אולם הוא נותר חי בריא ושלם זחל בקושי רב להוציא את עצמו ועל את התהום לכביש הצליח לעצור נהג וסיפר לו וביקשו שיקח אותם למשמרה לדווח ואכן כך היה. לאחר הנס הגדול שאף אחד לא הבין איך הוא ניצל החליט שהוא חייב ללכת לבכא סאלי למרות שהוא ציפה שיצחק עליו ויגרוש אותו ינסה את מזלו, והלך לבכא סאלי וכאשר הגיע אך למפתן דלתו של הבכא סאלי קם בפניו ואמר לו בא ברוך השם שאני מחכה לבואך וקבלו במאור פנים ובאהבה כבתחילה, כמובן לא הבין מה קרא אך ידע שכנראה הצדיק יודע מה קורא איתו לכן ביקש מהבכא סאלי שיאמר לו מדוע זכה לנס שבטח ידוע כבר לצדיק, השיבו הבכא סאלי ואמר לו דע לך שמעשה הצדקות והחסד שאתה עושה הגינו עליך לבטל מעליך גזירה קשה שהיית אמורה להיות עליך, אולם לאחרונה התגנב בליבך קצת גאווה על מעשה הצדקה והחסד שאתה עושה והדבר פגם במצוה ולכן היית במצב של סכנה גדולה, ולא היית לי ברירה אלא להשפיל אותך מאוד ועי"ז תזכה להינצל, למרות שהמלבין פני חברו ברבים מאבד את עולמו החלטתי לבייש אותך בכדי להציל אותך. וההסבר בזה לענ"ד כנ"ל כיון שכל השומע חרפתו ואינו משיב נהפך לאהובו של הקב"ה וממילא כל הגזרות מתבטלות.

דרכו של עולם:

הנה כאשר נתבונן דרכו של עולם כי כאשר אדם פוגע בחברו או מבזה או משפיל אותו, כעסו עולה למרומים ומגיב בחריפות להגנתו, ובעצם זה אחת הבעיות המרכזיות המאפילות על שלום בית ואושר החיים כיון שלצערנו בסוף היום אנחנו בני אדם ומדי פעם מתוך דו שיח אחד מבני הזוג מגיב ואומר משפט פוגע מבלי שחשב קודם על מה שמוציא מפיו, ונוצרת בעיה שתיכף הנפגע מחזיר מנה אחת אפיים והדבר הולך ומחריף כאשר כל אחד מנסה להראות את צדקתו, עד אשר מאפיל על השלום בית, ופעמים שמעניש את עצמו ואשתו בשתיקה רועמת כמנהג הילדים שלא מדברים, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו ההיפך הגמור שצריך להתייחס לדבר בהשקפת תורה ולמנף מצב זה לטובה כאשר נבאר, כי חובה עלינו להלך ולהידבק

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

בדרכיו של השם יתברך שאינו מעניש ומגיב לעוברים על רצונו ומוחל וסולח ומאריך אפו עם הרשעים אולי ישובו בתשובה ויותר מכך ממשיך להטיב עימם, ולזאת ההולך בדרכי השם יתברך הופך להיות אהובו של הקב"ה כאשר נבאר ואף הופך מארור לברוך.

כיון ששמע חרפתו ולא השיב הפך להיות ברוך:

אחר הדברים האלה נראה לענ"ד לבאר שבאמת אליעזר היה ארור כאשר מבואר בחז"ל שהוא מכנען וי"א בנו של נמרוד, ולמרת שהוא דבק ברבו אברהם ולמד מדרכיו ואת כל תורתו אך עדיין לא נעקר ממנו הארור שבו, אולם כאשר היצע את ביתו לאברהם והשיבו כך שהוא ארור ואינו ראוי להדבק בברוך, מטבען של דברים שהוא היה אמור להיפגע קשות כיצד אחרי עשרות שנים שמשרת אותו נאמנה עד אשר מושל בכל אשר לו ממש נאמנות עיוורת בעבדו, וגם לומד כל תורתו כדרשת חז"ל דמשק אליעזר שדולה ומשקה מתורת רבו, ואחר כל זאת עדיין אומר לו אברהם ומשפילו שהוא ארור ואינו נדבק בברוך, אך למרות זאת לא הגיב על חרפתו ואדרבא נשבע לרבו ועשה שליחותו נאמנה, וכיון שכך זכה למה שנאמר בחז"ל 1. במסכת דרך ארץ ובמסכת שבת דף פח ע"ב. שהשומע חרפתו ואינו משיב נעשה אהובו של הקב"ה. ולכן אליעזר כאשר שמע חרפתו ולא השיב הפך להיות אהובו של הקב"ה וממילא נעשה ברוך, לכן כאשר הגיע ללבן וביצע את שליחותו כנאמנות נאמר עליו בא ברוך השם. ואכן לאחר זמן מצאתי במדרש 2. וכן בזוהר פרשת שלח דף קנח ע"א שמבואר כך.

נשיא גד בן דעואל או רעואל:

וכמו שמצינו בנשיא שבט גד, שכתב מרן החיד"א בהמת אנך במדבר אות ג: בשם האמרי נעם רמזו בפרשה דהנה כאשר הקב"ה בתהילת הפרשה סידר את שמות הנשיאים קרא לנשיא גד אליסף בן דעואל, אולם בסדר מחנות הדגלים קראו אליסף בן רעואל ברי"ש במקום דל"ת הלא דבר הוא? אלא ללמדנו שהיות והוא ויתר על הפגיעה בכבודו להיות ראש המחנה ולא התווכח בהיות וארבע בכורות לארבע אמהות וכל בכור קיבל ראש המחנה ורק גד לא קיבל כי קבלו שניים מלאה, ולכן זכה ונקרא רעואל מלשון ריע האל, חבירו של הקב"ה כביכול והפך מדעואל על ידי בן שידע האל נהיה ריע לקב"ה, ואף נקבר משה רבנו בחלקו.

עוד זוכה לדרגה הגבוה בעוה"ב:

עוד כתב המגן אבות לרשב"ץ על מסכת אבות פרק א משנה יז 3. שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. הביא את דברי חז"ל על מעלת השומע חרפתו ולא משיב, ומבואר שם שיש שלושה דרגות והן המשכלים, ומצדיקי הרבים, ואוהביו, ולכל דרגה מבואר לאיזה הארה זוכה כמבואר בפסוק בדניאל פרק יב פסוק ג והמשפלים וזוהר הרקיע, ומצדיקי הרבים כפוכבים לעולם ועד: ובשופטים פרק ה (לא) פן יאבדו כל אויביך יקוק, ואהביו כצאת השמש בגברתו, ותשקט הארץ ארבעים שנה: ללמדנו שדרגת אוהביו לא נאמר על המשכלים שהן הדיינים אשר דנים דין אמת, או מלמדי תינוקות, ולא על מצדיקי הרבים שהן מזכה הרבים, שהן רק מאירים כזוהר הרקיע או ככוכבים, אבל אוהביו מאירים כצאת השמש בגברתו, וחז"ל למדנו מי הם אוהביו הן או רבנן שיושבים ועוסקים תדיר בתורה, או השומעים חרפתו ואינם משיבין והנעלבים ואינם עולבים, כמו השמש ששמע חרפתו ולא השיב זכה לאותה הארה גדולה כמו שמש ולא אתם שמש אלא כגבורתו שזה כפול שלוש מאות ארבעים ושלוש, כך כל מי שנוהג כך זוכה לאותה הארה גדולה ונעשה אהוב של הקב"ה.

מכפרים לו על כל פשעיו:

וכן אדם שנוהג כך זוכה שמוחלים לו על כל פשעיו ממש יותר מיום הכיפורים, כאשר מצינו אצל דוד המלך בשמואל ב פרק טז 4. מסופר כאשר קלל שמעי בן גרא ורצו למחות בו ואמר להם דוד הניחו לו ויקלל אולי השם יראה את זה וישיב לי טובה תחת הקללה. וכן אמרו חז"ל במסכת דרך ארץ פרק ז הלכה ג כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע, למי נושא עון, למי שעובר על פשע. כתב הרמ"ק זצ"ל בתומר דבורה פ"ב שיותר מועיל קבלת הבזיונות מאחרים יותר מכל הסוגופים שבעולם והגם שיש לאדם עונות ונחוצים לו הסוגופים לכפרת עונותיו סגופי הבזיונות מכפרים יותר מן הכל. ומובא בספר קול בוכים איכה ג ל בשם הרמ"ק זצ"ל והביאו השל"ה הק' יומא פ' דרך חיים אות עא שאם היו בני אדם יודעים טובת הבזיונות היו מחפשים אותם בשוקים וברחובות. ואמרו חז"ל במסכת פנהרין דף ז ע"א ופרש"י טוביה דשמע ואדיש. אשריו ששומע חרפתו ושותק ומרגיל בכך, הלפוח בישתיה מאה. הלכו להם בשתיקתו מאה רעות שהיו באות עליו על ידי התגר.

בכה על שלא פוגעים בו:

מעשה היה אצל מרן ההפ"ץ חיים זצ"ל שבשנה אחת טרם הגיעו הימים הנוראים ראוהו בוכה בני ביתו שנבחרו שאלו אותו על סיבת הבכייה ותשובתו היתה כך היות שאנשים מסתכלים עליי כאדם מכובד הרי הם נזהרים בכבודי ולא פוגעים בי כך

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

שאינ לי ההזדמנות להיות מעביר על מידותיו על ידי הניסיון שיפגעו בי ואשתוק שעל זה אמרו הו"ל כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו ואיך לא אבכה כי לא אדע מה יעשו בידיני בראש השנה איך יימחלו עוונותי.

עוד זוכה להכמה דבריו העצומים של הראשית חכמה:

כמו כן הנוהג במידה זוכה להכמה כמו שכתב בספר ראשית חכמה בשער הענוה פ"ג וז"ל וכתב הרב יצחק דמן עכו ע"ה, ששמע מפי רבי מאיר תלמידו של הרב יוסף גיקיטו"לייא ע"ה שאמר לו רבו הרב יוסף גיקיטו"לייא ע"ה, כי האיש אשר ידבנו לבו לתקן מדותיו ולישר דרכיו ומעשיו ולרדוף אחרי הענוה בתכלית השלמות להיות עלוב ולא יעלוב שומע חרפתו ולא ישיב מיד תשרה עליו השכינה ולא יצטרך ללמוד מבשר ודם, כי רוח אלהים תלמדנו: עוד כתב במקום אחר המחבר האמור, זה עוד לשונו, מצאנו כתוב בספרי המקובלים אשר זכו אל דרך האמתית, שאחד מהתקונים הגדולים מתקון אשר יש למבקש דעת את ה' הוא שיחיה מן העלובים ואפילו מאשתו ובני ביתו. ואכן כך כותב הזוהר בפרשתנו 5. מי שמנמיך עצמו הקב"ה מגביהו וגם החיפך. כמו שכתוב במניין חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ומבאר מדוע במספר מאה ועשרים כתוב שנה ואילו בשבע כתוב שנים? ללמדנו מי שמגדיל עצמו מנמיכים אותו לכן מספר מאה ועשרים שהם גדולים כתב רק שנה, ואילו המספר הקטן שמנמיך עצמו מגדל אותו וכותב שנים.

איך השדי חמד זכה והצליח לחבר כזו אנצקלופדיה:

כמסופר על בעל השדי חמד כאשר שאלו לבעל השדי חמד למה ובאיזו זכות הצליח בספריו שזכה משמים לחדש חידושו ולחפיצם בעולם השיב על כך כי בתקופת נעוריו היה גביר אחד שקיבץ אברכים שילמדו וישתלמו בתורה ויראה באמצעות תמיכתו. והשדי חמד היה מן המצויינים ומן המתמידים בלימודיו, עד שאחד מחבריו התקנא בו וחיפש הזדמנות איך להכשילו ולהסיר חנו מעיני האברכים והוגי הלומדים בעירו, הוא רקס מזימה כאשר שיחד את המשרתת של הגביר וזו הוציאה שם רע על השדי חמד שהוא היה מן הראשונים לבוא בבוקר לבית המדרש. פעם השכם בבוקר היא הרימה צעקה שהוא מתייחס אליה לא בצניעות מפריע את מנוחתה ותובעה לעבירה, כמובן שבעיר קמה מהומה מסכיב לו חירפו וגידפו אותו והטיחו בו עלבונות לאין שיעור, הגביר שמע על כך והמעליל עוד בא בפניו להלשין על השדי חמד בכדי שיגרשנו מבית התלמוד, אך הגביר הלך ופיטר את העוזרת, וכשזו ראתה שכלתה אליה הרעה והפסידה את פרנסתה הטובה, התחרטה ובאה בפני השדי חמד להתנצל בפניו ולבקש את סליחתו וביקשה ממנו שיעתיר ויפציר בפני הגביר כי יחזיר אותה למקומה ועל כנה, והיא תספר לו את האמת שגרם לכל זה חבירו המושחת, אך השדי חמד סירב לעשות זאת בטענו כי הדבר יגרום עלבון גדול ונזק רב לחבירו ויביא לידי בזיון וחילול ה'. וסיום השדי חמד כי בגלל זה זכה להתגלות החכמה שהאירו לו משמים לחדש חידושים ולהשיג השגות עליונות הכל ממעם העלבון והצער שסבל מעלילה זו ושלא רצה להיפטר מזה תוך כדי גרימת עלבון לחבירו.

מעשה שהיה עם אדם שנעשו לו נסים בגלל שהוא מעביר על מידותיו:

זאת ועוד זוכה לנסים כמו שכתוב בזוהר פרשת וישב דף רא ע"ב (מתורגם) רבי אבא היה יושב על שער הכניסה של לוד. ראה איש אחד שהיה בא, וישב על בליטה בצד החר, והיה עיף מן הדרך, וישב וישן שם. פינתים ראה נחש אחד שהיה בא אליו. יצא קוסטפא דגורדנא (מין שרץ) והרג את הנחש. פשהתעורר אותו האיש, ראה את אותו הנחש פגגדו שהיה מת. הודקף אותו האיש, ונפלה אותה הבליטה לעמק שתחתיה ונצול. בא אליו רבי אבא, אמר לו, אמר לי מה מעשית, שהרי הקדוש ברוך הוא הרחיש לך שני הנסים הללו שאינם לחנם? אמר לו אותו האיש, כל ימי לא שלם לי איש רע בעולם שלא התפייסתי עמו ומחלתי לו. ועוד, אם לא יכלתי להתפייס עמו, לא עליתי על מטתי עד שמחלתי לו וכלל אותם שצערתי אותי, ולא הששתי כל היום לאותו הרע ששלם לי, ולא די לי זה, אלא שמאותו היום והלאה השתדלתי לעשות עמכם טוב. בכה רבי אבא ואמר, מעשיו של זה הם יותר מיוסף, שיוסף היו אחיו ודאי, והיה לו לרחם עליהם, אבל מה שזה עשה יותר מיוסף, נאה הוא שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו גם על גם.

מוסר השכל:

עלה בידנו להשכיל ולהבין עד כמה יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנינו כי מתוך השיחה למדנו מעלת השומע חרפתו ואינו משיב שהוא סוד הגדולה וההצלחה והשגת החכמה ואריכות ימים וביטול גזרות והשלום בית הכל תלוי במידת ההתאפקות והסלחנות והיותו שיווע לוותר ולא להשיב על חרפתו וזו הגדולה, והופכת אותו לאהובו של הקב"ה, ואף מוסגלת מידה זו להפוך אפילו ארור לברוך, ומובטח לו גדולה כמו השמש בגבורתו, ולכן כאשר האדם יתבונן שכל פעם שמזדמן לו ויכוח ושומע חרפתו הרי זה כאילו הזדמן לו זכיה במפעל הפיס אם ינצל אותו מצב וישתוק כי בזה יהפך לאהובו של הקב"ה ונמחלים לו כל עוונותיו וזוכה לחכמה ולשפע רוחני וגשמי, וכאשר יפנים הדבר בליבו בזה יתחזק ויתגבר על עצמו לכבוש את יצרו, והוא יסוד גדול לשמירת השלום בית כאשר בני הזוג יפנימו את היסוד הזה ויקבלו על עצמם שכל אחד יעביר על מידותיו וידע גם כאשר יש לפעמים מעידה בדיבורו של אחד כלפי הבן זוג לא להיגרר לויכוח אלא להתעלם ולהגיב

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941
tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

בנועם לדוגמה כתב המאירי במסכת בבא קמא דף צב ע"א דרך צחות אמרו חברך קרייך חמרא אוכפא מוש לגביך: כוונתו בזה לזרום עם הפוגע ולעשות מדבריו צחוק ולא לרדת לרמה של ויכוח ומחלוקת ובוזה תושג המטרה בכפלי כפליים, ולנצל אותו רגע לשאת תפילה לבורא עולם ולבקש כל בקשה שרוצה ומובטח לו שיענה, וכל הנוהג כך הרי תמיד ישרור השלום בביתו עם אשתו וכן בחברתו כי יהיה אהוב למעלה ונחמד למטה, יעזור השם שנוכה לכבוש את יצרנו ונעשה נחת רוח ליוצרנו ונרבה אהבה ואחווה שלום ורעות אמן.

מקורות:

1. במסכת דרך ארץ פרק המינין הלכה יג הנעלבין ואינן עולבין, שומעין הרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה, ושמהין בייסורין, עליהם הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש בגברתו. והובא במסכת שבת דף פח ע"ב. וכן במסכת יומא דף כג ע"א. וכן במסכת גיטין דף לו ע"ב.
2. ואכן לאחר זמן מצאתי במדרש [בראשית רבה פרשה ס' אות ז'] איתא בזה"ל: א"ר יוסי בר דוסא כנען הוא אליעזר ועל ידי ששירת אותו צדיק באמונה יצא מכלל ארור לכלל ברוך ויאמר בא ברוך ה' עכ"ל המדרש. עוד מצאתי בזוהר פרשת שלח דף קנח ע"א וז"ל מתורגם בא וראה, אליעזר עבד אברהם מִבְּנֵי קְנָעַן הָיָה, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (הושע יב) קְנָעַן בְּיָדוֹ מֵאֲנָנִי מִרְחֹמַי. ועל קנען פתוב, (בראשית ט) אָרֹר קְנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יְהִיָּה לְאֶחָיו. ומשום שהיה שליח נאמן, מה פתוב בו? (שם כד) בא ברוך ה'. ברוך ה' מִיֵּשֶׁב. ועל זה נכתב בך פתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא מפתה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא. ולמדנו שבא מלאך, והקנים דבר זה לפי לבן.
3. כתב המגן אבות לרשב"ץ על מסכת אבות פרק א משנה יז שמעון בנו אומר כל ימי גדלותי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. וז"ל ולא מצאתי לגוף טוב משיקפה ואפילו יבזוהו ויהרפוהו, ישתוק. וכו' ואמרו חכמים ז"ל בפרק השולח [גיטין לו ב] ובפרק רבי עקיבא [שבת פח ב] וביומא [כג א] פרק בראשונה, כי השומע הרפתו ואינו משיב, עליו הכתוב אומר 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו' [שופטים ה לא], שמדריגתו יותר גדולה לעולם הבא מהצדיקים, וכו'. וזהו כשיהיה אור השמש שבעתים כאור שבעת הימים [עפ"י ישעיה ל כו] שיגדל אורו שלש מאות וארבעים ושלש פעמים יותר מעכשיו, כמו שתרנגם יונתן בן עוזיאל [שם]. וזה המספר יוצא משבעה על שבעה שהם מ"ט ושבעה על מ"ט, ולזה אמר 'כצאת השמש בגבורתו' [שופטים ה לא] עכ"ל.
4. בשמואל ב פרק טז מסופר כאשר קלל שמעי בן גרא ורצו למחות בו ואמר להם דוד (י) ויאמר הקלף מהלוי ולכם בני צריה כי פה יקלל וכי פי יקנן אמר לו קלל את דוד ומי יאמר מהו עשייתה פן: (יא) ויאמר דוד אל אבישיל ואל קליעבדיו הנה בני אשר יוצא ממעי מבקש אתי נפשי ואף קיעתה פנימיני הנהו לו וקלל פי אמר לו יקנן: (יב) אזלי וראה יקנן בעוני בעיני והשיב יקנן לי טובה תחת קללתו היום הנה:
5. זוהר – תוספתא כרך א (בראשית) פרשת חיי שרה דף קכב ע"ב וכן בזוהר במדבר דף קסה. פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב מאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב ויהיו חיי שרה וכו' מאה דאיהו הושבן רב כתב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה, שכע דאיהו הושבן זעיר אסגי ליה ורבי ליה דכתיב שנים, ת"ח דלא רבי קודשא בריך הוא אלא לדאזעיר ולא אזעיר אלא לדרבי, זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא, כמה איהו רב בעלויא לההוא עלמא, ע"כ.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך.
הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

